ఓమ్

కలిగీత

రచయిత

బొడ్డుచెర్ల మార్కండేయ ప్రసాద్

2018

108, శ్రీకర రెసిడెన్సీ,

టీచర్స్ కాలనీ, ఇన్నర్ రింగ్ రోడ్,

గుంటూరు 522034

9440260163

అంకితం

వేసవి సెలవులలో వేం
చేసిన శ్రీచంద్ర కిన్ని చిరుతిం, డ్లటుపై
నీ సోది పద్యములనే,
కాసులవలె చిన్న మామ కానుక ఇచ్చెస్.

చిరంజీవిని శ్రీచంద్రకు - చిన్నమామ.
2018 మే, గుంటూరు.

కలిగీత

1. శని యొకనా డింద్రసభకు
జని వచ్చుచు, దేవసభకు జనుచున్న కలిస్
గని పిలచి, “ కలీ! కలియుగ
మున సర్వము నీవ యనుచు మును నే వింటిస్.

2. “ కలికాలములో నీ రూ
పుల తెర గెరుగంగ వేడ్క బుట్టెను నాకుస్,
ఘనమైన నీ విభూతిని
వినిపింపవె” యనిన , కలియు వినయముతోడస్.
(విభూతి = అన్నిట నిండి ఉండటం)

3. కలియుగము నాది గాన, జగాన నన్ని
వస్తువులఁ జొచ్చి యుందు, నవ్వాని నెల్లఁ
దెలుపజాలఁ దిఙ్మాత్రమ్ముు దెలుప గలను
వినుము శనిదేవ” యని పల్కి, వినిచె నిట్లు.

4. పెంకులను మాడుపెంకును
సుంకములస్ నేను కాటి సుంకమును శనీ
బొంకులను పచ్చిబొంకును
బింకములస్ మేకపోతు బింకము నేనే!

(మేకపోతు బింకం= లేని ధైర్యాన్ని నటించటం)

5. కాకులలో పలుగాకిని
మూకలలో నేను కోతిమూకను సారీ!
చీకటులను రేచీకటి,
పీకలలో నేను చుట్టపీకను మందా!

6. పేకులను వంతు పేకిని ,
పోకలలో కెల్ల ఉబుసుపోకను నేనే!
బోకుల పోరంబోకును,
ఆకులలో దురదగొండి ఆకును సారీ!

(వంతు పేకి = దినం మార్చి దినం వచ్చే జ్వరం)

7. ముక్కుల చప్పిడి ముక్కును.
పిక్కలలో నేను చింతపిక్కను సుమ్మీ!
కుక్కలను గజ్జికుక్కను,
నక్కలలో గోతికాడినక్కను సారీ!

8. తక్కువలను నెలతక్కువ

మిక్కిలులన్ నేను మీదుమిక్కిలిని శనీ!

చుక్కలను దిష్టిచుక్కను,

బొక్కలలో నేను పీతబొక్కను సారీ!

(నెల తక్కువ = నెలలు నిండకుండ పుట్టటం, మీదుమిక్కిలి = మించినది)

9. దీక్షలలోపల నిరశన

దీక్షను, తెంపులను చావుతెంపును నేనే!

ద్రాక్షల నందని ద్రాక్షను

మోక్షమ్ములలో కపాలమోక్షమును శనీ!

(కపాల మోక్షము = శవం కాలేటప్పుడు తల చిట్లటం)

10. సాక్షులను కూటసాక్షిని,

అక్షులలో నేను కేకరాక్షిని సారీ!

పక్షములన్ వలపక్షము,

కక్షలలో నేను గ్రామకక్షలను శనీ!

(కూటసాక్షి = దొంగసాక్షి, కేకరాక్షి=మెల్లకన్ను, వలపక్షము = పక్షపాతము)

11. పొంగులను తట్టుపొంగును

దొంగలలో నేను దారిదొంగను సారీ!

అంగడులన్ కల్లంగడి,

బొంగులలో నేను పాడె బొంగును సుమ్మీ!

12. అంగులలో ఆడంగిని

కొంగులలో నేను పమిటకొంగును సారీ!

రంగులలోన ఫిరంగిని,

లింగమ్ములలోన బోడిలింగమును శనీ!

13. మొగములలో పెడమొగమును

బిగువులలో నేను పళ్ళబిగువును సారీ!

తగవులలో తునితగవును

తెగువలలో నేను చావుతెగువను సమ్మీ!

(తుని తగవు = తుని అనే ఊళ్ళో జరిగే పంచాయతి, చెరిసగం నష్టం పంచటం)

14. రాగములందపరాగము

తాగుడులో నేను తప్పతాగుడును శనీ!

యోగముల దగ్ధయోగము,

తీగలలో నేను మరులతీగను సుమ్మీ!

(అపరాగము =గ్రహణము, దగ్ధయోగము = ఒక అశుభం)

15. త్యాగమ్ములలో ప్రాణ

త్యాగమ్మును, వాయులందు తరువాయిని నేస్,

జోగులను రామజోగిని,

పేగులలో నేను పెద్దపేగును సారీ!

(రామజోగి = బైరాగులలో ఒక రకం)

16. ఈగలలో జోరీగను,

జాగరములలోపల శవజాగరమును నేన్,

రోగముల మాయరోగము,

పోగులలోపల ఎముకల పోగును నేనే!

17. యోగులలోన నియోగిని,

వాగుడులన్ నేను పిచ్చివాగుడును శనీ!

డాగులను జీడి డాగును,

లాగుటలన్ తెగినదాక లాగుట నేనే!

18. కంచులలో కొరకంచును

మంచములన్ నేను కుక్కిమంచమును శనీ!

పంచలలో పడిపంచను

పంచెలలో నీరుకావి పంచెను నేనే!

19. సంచులను మాత్ర సంచిని

మంచెలలో వల్లకాటిమంచెను నేనే!

కంచెలను ముళ్ళకంచెను

కుంచెలలో నేను నేతకుంచెను సారీ!

((మాత్ర సంచి = ప్రయాణపు సంచి , నేత కుంచె =ఒక నేత సాధనం)

20. పోచల జందెపు పోచను,

పీచులలో నేను నారపీచును సారీ!

రాచలను ముత్తరాచను,

పాచులలో చెరువుమెట్ల పాచిని నేనే!

(ముత్తరాచ = ఒక జాతి)

21. ఉచ్చులలో మెడ ఉచ్చును,

బొచ్చెలలో బిచ్చగాడి బొచ్చెను నేనే!

మెచ్చులలో మెరమెచ్చును,

మచ్చులలో నేను బొల్లిమచ్చను సారీ!

(మెర మెచ్చు = దొంగ మాటలు)

22. అంజలులను శ్రద్ధాంజలి,

పుంజులలో పెట్టమారిపుంజును నేనే

అంజలలో వెనుకంజను,

గింజలలో నేను తాలుగింజలను శనీ!

(పెట్టమారి పుంజు =పెట్టలాగా ఉండే పుంజు)

23. గాజులను మట్టిగాజును,

రాజులలో నేను పోతరాజును సారీ!

ఓజలలో తరువోజను

బీజమ్ములలోన కలహబీజమును శనీ!

(పోతురాజు = జాతరలలో ఒక పాత్రధారి, తరువోజ= ఒక పద్యం పేరు)

24. గీటులలో క్రీగీటును (క్రీగీటు = అక్షరాల కింది గీత)

పోటులలో నేను వెన్నుపోటును సారీ!

పాటులలో తడబాటును

దాటులలో నేను కప్పదాటును సుమ్మీ!

25. మాటలను మాయమాటను

కాటులలో నేను కుక్కకాటును సారీ!

చీటులను చెల్లుచీటిని

పేటలలో చిలుకలూరిపేటను నేనే!

(చెల్లు చీటి = అప్పు కట్టినట్లు ఇచ్చే చీటి, ముగింపు పలకటం)

26. మంటలలో చితిమంటను

గుంటలలో మురికినీటి గుంటను నేనే!

అంటులలో చావంటును

వంటలలో వల్లకాటి వంటను నేనే

(చావు అంటు = చుట్టాలు చనిపోయినప్పటి మైల)

27. కట్టులలో కనుకట్టును

గట్టులలో మురికికాల్వగట్టును నేనే

పిట్టలలో వసపిట్టను

తుట్టెలలో కందిరీగ తుట్టెను నేనే!

28. ముట్టెలను పందిముట్టెను

గొట్టములస్ నేను చిలుముగొట్టమును శనీ!

పట్టలను గోనెపట్టను

తొట్టులలో నేను కుడితితొట్టిని మందా!

(చిలుము గొట్టము = గంజాయి పీల్చే గొట్టం)

29. చెట్టులను ముషిణిచెట్టును,

పెట్టెలలోకెల్ల అగ్గిపెట్టెను నేనే!

గుట్టల శవాల గుట్టను,

పట్టులలో నేను మంకుపట్టును సారీ!

(ముషిణి చెట్టు =విషముష్టికాయల చెట్టు)

30. నెట్టుటలస్ పడనెట్టుట

పట్టుటలస్ నేను కాళ్ళు పట్టుటను శనీ

తిట్టుటలస్ చెడదిట్టుట,

కొట్టుటలస్ నేను చావగొట్టుటను సుమీ

31. దృష్టులను వక్రదృష్టిని

ముష్టులలో నేను వీరముష్టిని సారీ!

నష్టములన్ మృతనష్టము.

చేష్టలలో చంటిపిల్లచేష్టను నేనే!

(వీరముష్టి = ఒక యాచకజాతి, మృతనష్టము = చనిపోయిన వాని ఆస్తి, చంటి పిల్ల చేష్ట = చిన్న పిల్లలకు వచ్చే వాతరోగం)

32. ఇష్టులలో అంత్యేష్టిని

కష్టమ్ములలోన అష్టకష్టములను నేన్,

శిష్టమ్ముల అవశిష్టము

పుష్టమ్ములలోపల బలిపుష్టమును శనీ!

(అంత్యేష్టి = ఒక వైదిక క్రతువు, బలిపుష్టము =కాకి)

33. బండలలో గుదిబండను

గుండులలో నేను మందుగుండును సౌరీ!

కుండలను చిల్లికుండను

పిండములన్ నేను వికిరపిండమును శనీ!

(వికిరపిండము = తద్దినం నాడు కాకికి పెట్టే పిండము)

34. దండములం దరదండము,

పుండులలో నరముమీది పుండును నేనే!

ఉండలలో నులకుండను,

గండములన్ నేను ప్రాణగండమును శనీ!

(అరదండము =బేడీ, నులక= మంచం అల్లే నారతాడు)

35. గుడులందు పాడుగుడినేన్,

నడకలలో నేను కుంటి నడకను సారీ!

పుడకల పూచిక పుడకను,

పడకలలో నేను రోగిపడకను సుమ్మీ!

36. ఏడుపులన్ దొంగేడుపు,

గాడులలో నేను జూదగాడను సారీ!

కూడుల నెత్తుటి కూడును,

గోడులలో నేను బాలగోడును సుమ్మీ!

(బాలగోడు = పిల్లల ఏడుపు)

37. జోడులను కళ్ళజోడును

వాడలలో నేను విజయవాడను సారీ!

కాడల పొగాకు కాడను,

బూడిదలన్ నేను కాటి బూడిదను శనీ!

38. మేడలను గాలిమేడను,

గోడలలో కెల్ల అడ్డుగోడను నేనే!

తాడులలో ఉరితాడును

కోడులలో నేను నిప్పుకోడిని సారీ!

39. గుడిసెలను పంది గుడిసెను

పిడుగులలో నేను పిండి పిడుగును సారీ!

ముడులందున దూరు ముడిని,

కొడుకులలో వెర్రిముండకొడుకును నేనే

(పిండి పిడుగు = ఉడికే పిండిలో పేలే పిండి ఉండ)

40. అడవులలో చిట్టడవిని,

కడుపులలో నేను బానకడుపును సారీ!

పొడుపులను దౌడపొడుపును,

అడుగులలో నేను తప్పుటడుగును సుమ్మీ!

(దౌడ పొడుపు = ఆడువాళ్ళ కొట్లాట, దౌడ మీద పొడవటం)

41. గుడ్డలలో మసిగుడ్డను,

బిడ్డలలోపల బతకని బిడ్డను నేనే,

గడ్డల బొందలగడ్డను,

తెడ్డులలో నేను గుబిలి తెడ్డును సారీ!

42. పంతముల మొండి పంతము,

సంతలలో నేను వేదసంతను సారీ!

చింతల తీరని చింతను,

ముంతలలో నేను చల్ల ముంతను సుమ్మీ!

(వేద సంత = వేద సంథ = బట్టి పట్టటం)

43. బొంతలలోపల అతుకుల

బొంతను, బోకలను చివరిబోకను నేనే!

బొంతలను నీళ్ళబొంతను,

తంతులలో తద్దినంపు తంతును నేనే!

(నీళ్ళబొంత = బొయ్యిరాళ్ళలో ఒకదానిమారు ఉంచి నీళ్ళుకాచే కుండ)

44. గతులందు నధోగతి నేస్,

బతుకులలో నేను కుక్క బతుకును సారీ!

మెతుకుల పచ్చడి మెతుకులు,

స్తుతులందు ముఖస్తుతి, కణితుల మెడకణితిస్,

45. పాతరల ఉప్పుపాతర

మూతలలో నేను కన్నుమూతను సారీ!

పాతముల పక్షపాతము

నాతులలో నేను చుప్పనాతిని సుమ్మీ!

(చుప్పనాతి = శూర్పణఖ. చాడీలు, మాయమాటలు చెప్పేది.)

46. కోతులను పండుకోతిని

బోతులలో నేను పండుబోతును సారీ!

ప్రీతులను ముఖప్రీతిని

నేతలలో రాజకీయ నేతను నేనే!

47. మూతులను మొర్రిమూతిని,

చేతులలో నేను తుంటచేతులను శనీ!

యాతనలను యమయాతన,

పోతలలో నేను ఉక్కపోతను సుమ్మీ!

(మొర్రి మూతి = చీలిన పెదవులు)

48. హేతువుల మరణహేతువు,

కోతలలో నేను గొంతుకోతను సారీ!

వాతలలో పరువాతను,

మోతలలోకెల్ల ఓటిమోతను నేనే!

(పరువాత = ఉదయము)

49. సొత్తులను పరులసొత్తును,

తిత్తులలో ఒంటెతోలు తిత్తిని నేనే!

మెత్తలలో ఉమ్మెత్తను,

చిత్తమ్ములలోన చపలచిత్తమును శనీ!

50. కీర్తులలో నపకీర్తిని

వార్తలలో నేను చావువార్తను సారీ!

ఆర్తులలో అన్నార్తిని

మూర్తులలో నేను లోహమూర్తిని సుమ్మీ!

51. ప్రస్థానములందు మహా

ప్రస్థానము, బడుల చేతబడి నేను శనీ!

అస్థుల కశేరుకాస్థి, న

వస్థలలోకెల్లను దురవస్థను నేనే!

(మహాప్రస్థానము = అంతిమయాత్ర, చేతబడి = ఒక క్షుద్రవిద్య, కసేరుక=వెన్నెముక)

52. బుద్ధులలో పెడబుద్ధిని

సిద్ధులలోకెల్ల అప్రసిద్ధుడనేనే!

యుద్ధముల కూటయుద్ధము,

శుద్ధులలో నేను దేహశుద్ధిని సారీ!

(కూట యుద్ధము=మాయాయుద్ధము, దేహశుద్ధి = దెబ్బలు తగలటం)

53. సందులలో ఒరసందును

మందులలో నేను నల్లమందును మందా!

బందులలో రాబందును

బిందువులస్ నేను చెమట బిందువును శనీ!

54. నిందలలో జననిందను

మందలలో నేను గొర్రెమందను సారీ!

గొందుల కోణపు గొందిని,

పందులలోకెల్ల అడవిపందిని నేనే!

(కోణపు గొంది = మారుమూల)

55. అంధులలో గర్వాంధుడ ,

బంధులలో నేను రాజబంధువును శనీ!

గంధములను దుర్గంధము,

సంధులలో నేను పురిటి సంధిని సారీ!

(పురుటి సంధి = పసిపాపలకు వచ్చే వాతరోగం)

56. వాదములను పిడివాదము

వాదులలో నేను న్యాయవాదిని సారీ!

భేదముల మిత్రభేదము

జూదమ్ములలోన మాయ జూదమును శనీ!

(పిడివాదము = తనమాటే తనదిగా మాట్లాడటం)

57. మోదుటల విరుగమోదుట,

పాదులలో నేను పొట్లపాదును సారీ!

సోదెలను రామసోదెను,

వేదాంతములందు మెట్ట వేదాంతము నేస్,

(రామసోదె = బైరాగులు చెప్పే సోదె)

58. నిధులందు నే ప్రజాప్రతి

నిధిని సుమీ! , ధనములందు నిధనమును శనీ!

అధముల నధమాధముడను,

వెధవలలో అంట్లకూటి వెధవను నేనే!

59. వనములలో పితృవనమును

దినములలో నేను చివరి దినములను శనీ

ఎనుములలో కారెనుమును,

సెనగలలో నేను వేరుసెనగను సుమ్మీ!

(పితృవనం=శ్మశానము, కారెనుము =అడవిదున్న)

60. స్థానమ్ములలో దేవ

స్థానము, దశలందు చివరి దశ నేను శనీ!

దానములను వాగ్దానము,

కానులలో నేనువెధవకానును సుమ్మీ!

(వెధవ కాను = వెధవగాడు)

61. పన్నులలో ఆపన్నుడ,

కన్నులలో నేను కాయకన్నును సారీ!

తన్నుల గాడిదతన్నును

కన్నీరులలోన మొసలికన్నీరును నేన్.

(కాయ కన్ను = కాయ ఉన్న కన్ను, కాయ=కంటి రోగం)

62. ఇంపులలో తాలింపును,

కంపులలో నేను కుళ్ళుకంపును సారీ!

మంపులను నిద్రమంపును

కొంపలలో నేను పూరికొంపను మందా!

63. గుంపుల దొంగల గుంపును

తెంపుటలస్ నేను తాడుతెంపుటను శనీ

కంపులను చెమటకంపును

పంపకములలోన ఆస్తిపంపకమును నేస్,

64. తపములను కల్లతపమును,

జపములలో నేను కొంగజపమును సారీ!

వపనముల అర్ధవపనము,

తపనలలో నేను డబ్బు తపనను సుమ్మీ!

(అర్ధ వపనము =సగం గొరగటం)

65. చేపలలో సొరచేపను

చూపులలో నేను చివరిచూపును సారీ!

వాపులను కల్లవాపును

తీపులలో నేను కాళ్ళతీపులను శనీ!

(కల్ల వాపు = దెబ్బ తగలకుండనే వచ్చే వాపు)

66. క్షేపమ్ములలో కాల

క్షేపమ్మును, హత్యలందు శిశుహత్యను నేస్,

తాపులను ముచ్చెతాపును,

కోపులలో మరులమందుకోపును నేనే!

(ముచ్చె తాపు = చెప్పు దెబ్బ, మరుల మందు = వశీకరణం మందు)

67. తోపులను తాటితోపును

మూపులలో నేను గూనిమూపును సౌరీ!

మాపులలో మునిమాపును

కాపులలో నేను కాటికాపును సుమ్మీ!

68. చిప్పలలో రాచిప్పను

నొప్పులలో మేహవాతనొప్పులు నేనే!

తప్పులలో వాతప్పును

విప్పులలో నేను ముడియవిప్పును సౌరీ!

(రాచిప్ప= పులుసు కాచే రాతి గిన్నె, వాతప్పు = తప్పు మాట,
ముడియవిప్పు =దొంగ)

69. గబ్బులను మురికిగబ్బును,

దెబ్బలలో నేను చావుదెబ్బను సౌరీ!

కబ్బముల ద్విపద కబ్బము,

మబ్బులలో నేను కారుమబ్బును సుమ్మీ!

(ద్విపద = ఒక ఛందస్సు, కబ్బము=కావ్యం)

70. భూములను పానభూమిని

పాములలో నల్లికీచుపామును నేనే!

ధూమములన్ చితిధూమము

స్వాములలో నేను దొంగస్వామిని సారీ!

(పానభూమి = సారాయి కొట్టు)

71. తమ్ములలో నెత్తమ్మును,

నమ్మకములలోన గుడ్డినమ్మకమును నేన్,

అమ్మలలో వాజమ్మను,

తుమ్ములలో నేను జలుబుతుమ్మును సారీ!

(నెత్తము = జూదపు పలక, వాజమ్మ= చవట)

72. ఆయువులం దల్పాయువు,

దాయకములలోన నష్టదాయకమును నేన్,

పేయములను కాపేయము,

రాయులలో పోచికోలు రాయుడను శనీ!

(కాపేయము = లోభము, కక్కురితి)

73. మాయలలో పెనుమాయను,

కాయలలో నేను గచ్చకాయను సారీ!

రాయులను కొక్కిరాయిని

లోయలలో కెల్ల అరకు లోయను నేనే!

(కొక్కిరాయి = కొంగ)

74. త్రోయుటలన్ పడద్రోయుట,

వేయుటలన్ గుడ్లుతేలవేయుట నేనే!

మేయుటలన్ తెగమేయుట,

మాయుటలన్ నేను పేరుమాయుటను శనీ!

(పేరుమాయుట = చెడ్డపేరు రావటం)

75. కొయ్యలలో ఉరికొయ్యను

శయ్యలలో నేను మృత్యుశయ్యను సారీ!

నెయ్యముల దొంగనెయ్యము,

పెయ్యలలో నేను చేతపెయ్యను మందా!

(చేత పెయ్య = గడ్డితో చేసిన బొమ్మ దూడ)

76. విద్యలను చౌర్యవిద్యను ,

వాద్యమ్ములలోన మరణవాద్యమును శనీ!

గద్యలను బిరుదుగద్యను,

పద్యమ్ములలోన తిట్టుపద్యము నేనే!

(బిరుదు గద్య = బిరుదులను చెప్పే పట్టీ)

77. మాన్యములన్ శంకరగిరి

మాన్యములను , మతుల మందమతి నేను శనీ !

మన్యులలోపల శూరం-

మన్యుడ, మరపులను నేను మతిమరపు సుమీ!

(శంకరగిరి మాన్యములు = పనికి మాలినవి, శూరమ్మన్యుడు= తనను శూరుడినిగా అనుకొనేవాడు)

78. హాస్యముల లేకి హాస్యము,

ఆస్యమ్ములలో నిరక్షరాస్యము నేనే!

జోస్యముల చిలుకజోస్యము,

నస్యమ్ములలో పొగాకు నస్యము నేనే

(నిరక్షరాస్యము = చదువురాని వాడి నోరు / ముఖం)

79. నీరులలో కన్నీరును,

దారులలో ఎగుడుదిగుడు దారిని సారీ!

కోరికల చివరికోరిక,

పోరులలో ఇంటిలోని పోరును నేనే!

80. సరములలో పెడసరమును

విరుపులలో నేను పుల్లవిరుపును సారీ!

కరణముల వశీకరణము

కొరుకుడులన్ నేను పేను కొరుకుడును శనీ!

(పుల్లవిరుపు = అనిష్టపు మాటలు, పేను కొరుకుడు = పేలు కొరకటం వల్ల జుట్టు అడుగంట ఊడటం.)

81. హరణములలోన కన్యా
హరణము, నుదకములలోన హస్తోదకముస్,
మరణములస్ దుర్మరణము,
గొరుగుడులో నేను కొండగొరుగుడును శనీ!

(హస్తోదకము = తద్దినంలో, భోక్తకు చేతిలో చల్లే నీరు, కొండ గొరుగుడు = అడ్డదిడ్డంగా చేసే క్షౌరం. ఒకప్పుడు తిరుపతికొండ మీద అలాగే చేసేవారు.)

82. సరులందు బేసరిని నే,
పరులందున నేను స్వార్థపరుడను సారీ!
కొరవులలో తలకొరవిని
పురుగులలో నేను వేరుపురుగును సుమ్మీ!

(బేసరి = ముక్కు పుడక)

83. బరికెలను చింతబరికెను,
ఒరగుటలస్ నేను నేలకొరగుటను శనీ!
గరగలను మరిడి గరగను,
సరకులలో నాసిరకము సరకును నేనే!

(బరికె = బెత్తము, మరిడి = ఒక గ్రామదేవత, గరగ = ముంత)

84. కరములలో సంకరమును
పరుగులలో నేను చావుపరుగును సారీ!
సిరులందున నడుమంత్రపు
సిరి నే, నిక ఉల్లులందు చిన్నుల్లిని నేస్ .

85. సారెల కుమ్మరి సారెను

భేరులలో నేను కర్ణభేరిని సారీ!

శూరులలో వాక్శూరుడ

ఊరులలో పాడుబడ్డ ఊరిని నేనే !

(వాక్శూరుడు = కోతలరాయుడు)

86. మారులలో ఇచ్చకముల

మారిని, లోకముల వెర్రిమాలోకము నేన్,

కారులలో పిచికారిని,

నోరులలో నేను పాచినోరును సారీ!

(పిచికారి = చల్లుడు గొట్టము)

87. ఆరులలో మైలారు, ప్ర

చారములందున మతప్రచారము నేనే!

వారులలో తరవారిని,

బేరములన్ మొదలుచెడ్డబేరము నేనే!

((మైలారు = ఒక గ్రామదేవత, తరవారి = కత్తి)

88. వైరముల జ్ఞాతివైరము

కూరలలో ఉప్పులేని కూరను నేనే!

ఏరులలో పోలేరును

దారలలో నేను పంచదారను సారీ!

(జ్ఞాతివైరము = దాయాదుల పగ)

89. వెర్రుల వేలము వెర్రిని

బుర్రలలో నేను మట్టి బుర్రను సారీ!

గుర్రముల చాకి గుర్రము

కర్రలలో నేను విసనకర్రను సుమ్మీ!

(చాకి గుర్రము = గాడిద)

90. బర్రెలను బోడిబర్రెను

తొర్రలలో మొండిచెట్టుతొర్రను నేనే!

మొర్రుల గ్రహణపు మొర్రిని

కర్రలలో అప్పడాలకర్రను సారీ!

(బోడి=కొమ్ములు లేని, మొర్రి=పెదవులు చీలి ఉండటం)

91. తండ్రులను మారుతండ్రిని,

తాండ్రలలో నేను తాటితాండ్రను సారీ!

కొండ్రలలో తొలి కొండ్రను,

పుండ్రమ్ములలోన నూర్ధ్వపుండ్రము నేనే!

(కొండ్ర= చుట్టూ దున్నే చాలు, ఊర్ధ్వపుండ్రము = నిలువు బొట్టు)

92. మంత్రములలో పలాయన

మంత్రము, మాటలను మాయమాటను సారీ!

తంత్రములలో కుతంత్రము,

తంత్రులలో ఏకతార తంత్రిని నేనే.

(పలాయన మంత్రము=పారిపోవటం, ఏకతార= ఒక తీగల వాద్యం)

93. పత్రములన్ ఋణపత్రము,

సత్రములం దపరకర్మసత్రమును శనీ!

రాత్రులను ప్రళయరాత్రిని

మాత్రలలో నల్లమందు మాత్రను నేనే!

(ఋణపత్రము = అప్పు పత్రము అపరకర్మ = చనిపోయిన వాళ్లకు చేసే కర్మ)

94. మూత్రమ్ముల ఖరమూత్రము,

గాత్రమ్ములలో అవలయగాత్రమును శనీ!

పుత్రికలం దసిపుత్రిక,

గోత్రములందు సిగపట్లగోత్రము నేనే!

(ఖరము=గాడిద, అవలయగాత్రం = లయ కుదురని గొంతు, అసిపుత్రిక = కత్తి)

95. ఛిద్రముల గృహచ్ఛిద్రము,

నిద్రలలో నేను దీర్ఘనిద్రను శౌరీ ,

ముద్రలలో ముఖముద్ర, ద

రిద్రులలో ఆజననదరిద్రుడ నేనే!

(గృహచ్ఛిద్రం = ఇంట్లోని తగాదా, దీర్ఘనిద్ర=చావు, ముఖముద్ర=నోరు మూసుకోవటం)

96. తలపులలో చెడుతలపును

కలియికలస్ చివరిసారి కలయికను శనీ!

పలుకులలో తుదిపలుకును,

బలములలో నేను పిక్కబలమును సారీ!

(పిక్క బలం= కాలిసత్తువ, పిక్క బలం చూపుట= పారిపోవుట)

97. శిలలందున వధ్యశిలస్ ,

కలలన్నిటిలోన పీడకలనేను, పిశా

చులలోకర్ణపిశాచిని.

తెలువులలో నేను చావుతెలివిని సారీ!

(వధ్య శిల = నేరగాళ్ళను చంపే చోటి బండ, కర్ణపిశాచి = ఒక క్షుద్రవిద్య,

ఇతరుల రహస్యపు మాటలను వినగలిగేశక్తి)

98. కలములలో కలకలమును

కెలుకుడులో నేను కోడికెలుకుడును శనీ!

జలముల నివాపజలమును,

కలకలలో నేను కళ్ళకలకను సుమ్మీ!

(నివాపజలం= చనిపోయిన వాళ్లకు ఇచ్చే నువ్వుల నీళ్ళు)

99. వ్రేలుల చిటికెన వ్రేలును

శాలలలో నేను పానశాలను సారీ!

వాలములన్ కరవాలము,

గోలలలో నేను కాకిగోలను సుమ్మీ!

(పానశాల= సారాయి కొట్టు)

100. నాలుకల కొండనాలుక

తోలులలో నేను బర్రెతోలును సారీ!

కాలముల చేటుకాలము,

మూలలలో నేను కసవుమూలను సుమ్మీ!

101. కాలువల మురికి కాలువ,

డాలులలోకెల్ల అప్పడాలను నేనే

కోలలను కుంచెకోలను,

పోలికలన్ మేనమామ పోలికను శనీ!

(కుంచెకోల = మూసి ఉన్న తలుపులను తెరిచేఒక సాధనం)

102. పిల్లుల బావురుపిల్లిని

కల్లులలో నేను తాటి కల్లును సారీ!

అల్లికల చాప అల్లిక,

పల్లకులం దేడుకట్ల పల్లకి నేనే!

(ఏడు కట్ల పల్లకి = పాడె)

103. అల్లుటల కల్లలల్లుట,

చల్లుటలన్ కనులదుమ్ము చల్లుటను శనీ!

చెల్లుటలందున ఆయువు

చెల్లుట, చీకుటల నెముక చీకుట నేనే!

(ఆయువు చెల్లుట= చావు వచ్చుట)

104. చెవులందున పెడచెవి నేన్,

చెవుడులలో నేను బండచెవుడును సారీ!

కవితలను తిట్టుకవితను,

కవులం దాధునికవచనకవి నేను శనీ!

105. త్రోవలను ముళ్ళత్రోవను,

చావులలో దిక్కులేని చావును నేనే!

బావులను పాడుబావిని,

సేవలలో కంచిగరుడసేవను నేనే!

(కంచిగరుడసేవ = ఎంతో కష్టమైన , అంతగా ఉపయోగం లేని , పని)

106. ఈవులను దొంగ యీవిని,

జావలలో నేను సగ్గుజావను సారీ!

భావముల కపటభావము,

ప్రోవులలో దుర్గుణముల ప్రోవును నేనే!

107. పువ్వులను కంటిపువ్వును ,

నవ్వులలో నేను వెకలినవ్వును సారీ!

చివ్వలలో వాచివ్వను

చువ్వలలో కటకటాల చువ్వను నేనే!

(కంటి పువ్వు = కంట్లో పువ్వు, ఒక రోగం. వాచివ్వ = వాదులాట)

108. కోశముల విత్తకోశము,

నాశనములలోన సర్వనాశనమును నేన్,

పాశములన్ యమపాశము,

రాశులలో సర్వపాపరాశిని నేనే!

109. శోషలను కంఠశోషను,

వేషమ్ములలోన వెకిలి వేషమ్మును నేన్,

భాషలలో దుర్భాషను,

ఘోషలలో నేను మృత్యుఘోషను సారీ!

110. దాసరులలోపల ధను

ర్మాసపు దాసరిని, మతుల మందమతినినేన్,

మోసముల పచ్చిమోసము,

కాసులలో నేను నీటికాసులను శనీ!

(నీటికాసులు = ఒక కంటి రోగం)

111. భాసములలోపల రసా

భాసము, భావముల దుష్ప్రభావమును శనీ!

ఆసలలో అడియాసను

శ్వాసలలో నేను చివరి శ్వాసను సారీ!

(రసాభాసము = పని చెడిపోవటం, అడియాస = నెరవేరని ఆస)

112. మాసముల నధికమాసము,

ఊసులలో ఉబుసుపోక ఊసును సారీ!

మీసముల పిల్లి మీసము,

శాసనములలోన మరణశాసనమును నేస్.

113. గ్రహములలో నేను దురా

గ్రహమును, కష్టముల నష్టకష్టములను నేస్

గృహములలోపల కారా

గృహమును, గీచుటల గుండు గీచుటను శనీ!

(దురాగ్రహము = మొండి పట్టుదల)

114. దాహముల రక్తదాహము,

వాహనములలోపల నరవాహనమును నేస్.

ద్రోహులలోపల ధర్మ

ద్రోహిని, రూపముల మారురూపమును శనీ!

115. కళలందు ప్రేతకళ, నా

త్మలలో ప్రేతాత్మ, ఇక కథలలో కట్టుకథస్,

బలుల నరబలి, పురాణ,

మ్ములలో పుక్కిటి పురాణమును నేను శనీ!

(పుక్కిటి పురాణం= నమ్మదగని మాటలు)

116. తాళములను కాంతాళము

కాళులలో నేను బోద కాలును సుమ్మీ!

నీళులను మురికినీళ్ళను,

మేళములన్ నేను వెర్రిమేళమును శనీ!

(కాంతాళము = కోపం)

117. పండితులందు ఈసు, నడబావులనీళ్ళను పాచి, చెర్వుకున్

గండులు,కూటిలో పురుగు,గంధపుచెట్లకు నాగు పాములున్,

గుండెకు పోటు,కొండపయి కోతుల మూకలు, పూలముళ్ళునున్

బండల కింద తేళ్ళు , నిటువంటివి నాదుస్వరూపముల్ శనీ!

(ఈసు=అసూయ, నడబావి = దిగుడుబావి, గండి = కట్ట తెగటం)

117. ఈ రీతిన్ గలియుగమున

నా రూపులు జెల్లు, నన్ని జెప్ప నా వశమె శనీ!

కోరితివని నీ పై గల

గౌరవమున కొన్ని జెప్పఁ గలిగితి నిట్టుల్.

118. సెలవిచ్చినఁ బోయెద” నని

కలి పలుకగ, వానిఁ బంపి కడు నాదృతితో,

కలిగాని మహిమ వింతగఁ

దలచుచు శని గూడ జనియెఁ దనదారినఁ దాస్.

119. సాహసమని తలపకు, డే

దో హాస్యముకొరకు మదికిఁ దోచిన, దిది, చి

త్రోహసమూహసముత్థ

వ్యాహారవిహారహేల యనుకొనుడు బుధుల్

(సాహసం = దుడుకుతనం, చిత్రోహ......హేల = వింత ఊహలనుండి పుట్టిన మాటల ఆట సొగసు)

మార్కండేయప్రసాద్ , గుంటూరు. 29. 03. 2018.

*****